

Malmö

Det sista huset i Hans Janstads serie är passande nog det pampiga och slottsliknande huset på Regementsgatan 74.

Huset bär drag av både nyklassicism, gustaviansk stil och jugend men det mest spännade är nog de små ansikten på husväggen, liknande de huvuden

man hittar på medeltida hus i Provençe. Huset på Regementsgatan 74 som uppfördes 1908 var främst ett uppvisningsbygge.

Arkitekten Oscar Hägg som tog sin utgångspunkt i jugend-stilen hämtade många av sina estetiska idéer från sin studiestad Berlin.

Gulputsad pampig upplevelse

Spännande uppvisningsbygge

□ I dag avslutar Hans Janstad sin arkitektoniska vandring bland Malmös slottstypiska hus. Första avsnittet i serien var publicerat 26 november (Davidshallstorg), andra avsnittet 3 december (Regementsgatan 15), tredje avsnittet 10 december (Regementsgatan 20), fjärde avsnittet 17 december (Regementsgatan 62) och femte avsnittet 28 december (Regementsgatan 72).

På promenad med Hans Janstad

Man brukar inte gå runt hus i staden på det sättet, men när det gäller fastigheten på Regementsgatan 74, så låter det sig. Blir till en upplevelse. För det nu gulputsade huset visar upp sitt allra fagreste anlete från tresidor, Regementsgatan, Skvadrons-gatan och Östra Rytmästaregatan.

Här har man verkligen möjligheter att följa arkitektens tankarbete, kontrollera hur han följt upp grundidén.

Claude Monet, den store impressionistiska målaren, hävdade att man alltid skulle ha en genomgående, en återkommande färg på dukarna. Därigenom hölls tavlan samman, bilden fick en lugn rytm.

Det där passar också in på hus. Själskänsligt arkitekt brukade se till att siddragen gick igen, att vissa mönster och utformningar återkom.

På nr 74 är det främst de små ansikten under burspråken som dyker upp med jämna mellanrum och därigenom åstadkommer ett igenkännande. Men även burspråken själva medverkar till att ge en böljande rytm.

Regementsgatan 74 uppfördes 1908, alltså ett stycke in på det nya seklet. På något vis kan man säga, att det rör sig om en uppvisningsfastighet i den framsträlvande staden Malmös historia.

Det var ja inte så länge sedan Malmö haft sin stora industriställning, 1896, och där en av utställningsplatserna, Håstahagen, legat tätt intill där Regements-

gatan nu drog fram. Det var en tid då städerna och de styrande åskådade att visa upp framsteg och skönhet. Och Malmö skulle snart få en ny stor utställning, nämligen Baltiska utställningen 1914.

Det är i den tidsklämman man får sätta in arkitekten Oscar Emil Häggs skapelse. Läget för hyresfastigheten var det bästa, alldeles i närheten fanns Husarkasernen, vars officererfamiljer mycket väl kunde tänkas vilja bo i det ståtliga huset.

Oscar Hägg får väl i mycket betraktas som en jugendarkitekt. Sina estetiska ideal hade han hämtat i Berlin, där han studerat vid Bauakademie. De tidigaste jugendformerna på husen i Malmö hade dykt upp i slutet av 1890-talet. Någon tid därefter, 1903, ritade Oscar Hägg en konsekvent genomförd jugendfastighet i kvarteret Delfinen nr 17 vid Södra Förstadsgatan.

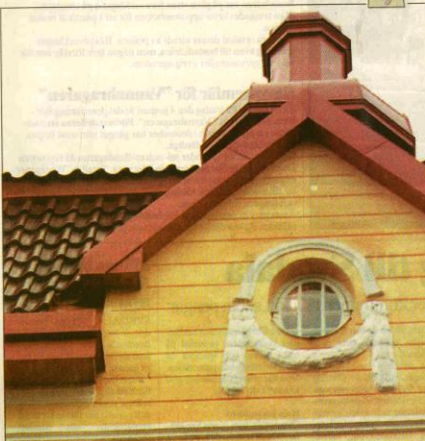
Det är ett putsat femvåningshus och jugendinjernas böljande spel finns kring fönster och balkonger, liksom vid frontispiserna. Man kan här tala om en organisk enhet, Nyrenässansen, som intill dess varit förhållande, är nu ett minne blott. I närheten av St Pauli kyrka i Rörjöstadens finns flera exklusiva jugendhus, till exempel i kvarteren Maria och Olga. Byggnadsritningarna här tillkom under åren 1901-1906. Och bland arkitekterna återfinns vi Oscar Hägg.

Visat är Regementsgatan - Skvadrons-gatan en pampig hörna.

Det finns små huvuden under burspråken, ansiktena ser nästan medeltida ut.

Här omges det ovala fönstret av ränkor som för tanken till både gustaviansk stil och nyklassicism.

Fakta om Regementsgatan 74

- Regementsgatan 74 ritades av arkitekten Oscar Hägg.
- Byggnadsare var Johan Sjöberg.
- Huset är arkitektoniskt närmast resultatet av en blandstil, det kallas eklekticism.
- Fastigheten vetter mot tre gator, Regementsgatan, Skvadrons-gatan och Östra Rytmästaregatan.

Salig stilblandning med oscariansk pompa och ståt

Med drag av nyklassicism, gustaviansk stil och jugend

Den liknar på ett vis ett slott, den pampiga fastigheten på Regementsgatan 74. Huset har fasad åt ytterligare två gator, Skvadrons-gatan och Östra Rytmästaregatan. Så med tanke på gatunamnen som minner om det in-dragna regementet Kronprinsens husar, så kan man också säga att nummer 74 genom sin storlek har påfallande kasern-typiskt.

För ritningarna svarade Oscar Hägg (1870-1959), en arkitekt som i kv Delfinen nr 17 har visat prov på vegetativ jugendstil.

Disparata Här vid Regementsgatan är stildragen lite mer disparata. Med tanke på arkitektens förnamn skulle man vilja tala om oscariansk pompa och ståt, men här finns drag av både nyklassicism, gustaviansk stil och jugend. Men dessutom förekommer det små ansikten under burspråken. Dessa maskaroner påminner om de huvuden som man kan hitta på medeltida hus i Provençe. Fast maskaroner förekom också under renässansen. Och regalskeppet Vasa var rikt utrustat med dylika figurer. Portalen på Skvadrons-gatan

Fastighetens skrytportal hittar man mot Skvadrons-gatan, på nr 11.

fastigheterna 72 och 74, även om de finns på var sin sida av Skvadrons-gatan. De hade samma byggmästare, Johan Sjöberg, och fastigheterna söker varandra som en upstöt mot det nya Malmö.

Stram funktionalism Regementsgatan kommer här därefter att visa upp en stram funktionalism.

Det är slut på sirligheter och utsmyckningar. Nu är det inne med det snöråla, det får absolut inte vara några arkitektoniska snöräkerier.

Personligen tycker jag att det då blir lite tristare att promenera längs gatan. Det ger inte lika mycket när man tittar "uppåt väggarna". Fantasin får inte sammas avstamp i byggnadstekniska påfund.

Utmot Regementsgatan, mot hörnet till Skvadrons-gatan, sitter de små huvudena ordnade som en liten militäris grupp.

Patetiskt Det ser smått patetiskt ut. Som om de visst tydlige sig till varandra.

På samma sätt är det med

Stor Möbel-REA
under mellandagarna!
Vard 10-18, Lörd 10-14, Sönd 5/1 stängt
Kvalitetsmöbler nedsatt med
20-70%
Soffgrupper, Fåtöljer, Bäcksoffor, Sängar, Bokhyllor, Hallmöbler, Matgrupper, Databord, Skrivbord m.m.
Nyborgs
LANTMANNAGATAN 34, MALMÖ, Tel 040-801 20

Succé super REAN FORTSÄTTER Succé
KOM IN OCH PRATA PRISER
"Prislapparna" gäller inte!
Det blir billigt!
Bildeve
6,9% RÄNTA PÅ UTVALDA BILAR
HELINGSBORG JÄMSBOKHOLM

Adressen

Under det förra sekelskiftet tillhörde detta kvarter Malmö Sankt Petri församling och låg inom Södra Förstadens ytterområde.

Det var nog så att man på 1910-talet genomför en ändring av gatuadresser i Malmö:

Uppgifter om denna adress finns i Christinelund B.C.:I efter 1912 med adresserna Regementsgatan 74, Skvadronsgatan 1, Ryttmästaregatan 1.

Om man utgår från Christinelund B.C.:I och letar bakåt så hittar man i den tidigare längden) att gatunamnet då var Regementsgatan 82 och ändrades till 74 under tidsperioden 1912-1917. Det ser man säkert på att man anger adressen "Regementsgatan 82, Skvadronsgatan 1, Östra Ryttmästaregatan 1", alltså denna fastighet.

Man hittar alltså i Husförhörslängderna uppgifterna om vilka som bott här 1909-1912 på adressen Regementsgatan 82. Eftersom huset byggdes 1908, så kommer de första inflyttarna 1908,1909,1910.

Man har "buntat" adresserna Regementsgatan och Skvadronsgatan, så de går inte att skilja på vem som bodde var, däremot kan man det för Östra Ryttmästaregatan separat angiven.

Vid årsskiftet 1908/1909 bodde 4 personer här, det var en grosshandlarfamilj som flyttat in. Hade de anknytning till bygget?

Vid årsskiftet 1909/1910 bodde sedan endast 13 personer här, tillkomna var 9 personer, en handlarfamilj och gårdskarlen med familj.

Vid årsskiftet 1910/1911 bodde totalt 73 personer här, 1910 var det stora inflyttningsåret, på hösten framförallt.

Vid årsskiftet 1911/1912 bodde ytterligare 13 personer här, dom har alla flyttat in på Ryttmästaregatan, den delen byggdes då antagligen klart senare än dom andra två blocken.

Ytterligare 7-12 personer kom till 1912. De flesta flyttade in på Ryttmästaregatan. Det var nog "fullt" då. Man kan alltså anta att det bodde upp till 110 personer i fastigheten vid den tiden.

Efter det börjar alla rörelser med "utflytt och inflytt".

(Alla siffror cirka)

Kyrkoböckerna

Informationen hittar man i kyrkoböckerna, och församlingens namn var t.o.m. 1948-03-11 Sankt Petri. 1683 utbrutet ur Malmö Caroli (Karoli) eller tyska församlingen Till en början fanns inga bestämda gränser mellan Malmö Caroli och Malmö Sankt Petri församlingar. Oberoende av var man bodde inom staden och på dess ägor kunde invånarna tillhöra vilken som helst av de båda församlingarna. Först genom konsistorieutslag 1812-03-18 förordnades om gränserna mellan de båda församlingarna jämte därtill andra hörande frågor. Då fastställdes att Mäster Nilsgatan och Djäknegatan i gamla staden samt Studentgatan i nya staden skulle utgöra gräns mellan (Malmö) Sankt Petri och Malmö Caroli församlingar. I förstäderna, vartill räknades allt stadens område utanför kanalen, utgjordes gränsen mellan församlingarna av Södra Förstadsgatan från nya bron vid Gustav Adolfs torg och Södra vägen förbi det s.k. Blåkulla, så att allt öster om nämnda gata och väg fördes till (Malmö) Sankt Petri. Vidare stadgades i brevet att stadens invånare under hela sin livstid skulle förbli vid den församling de tillhörde vid året för gränsregleringen..

1906-10-01 utbrutet en del (området mellan Pildammsvägen och Södra Förstadsgatan) till nybildade (Malmö) Sankt Johannes församling.

1935 överfört resterande delar av södra förstadens ytterområde: kv 54 Kaplanen-64 –"-Väktaren och resten av Pildammsstaden till (Malmö) Sankt Johannes.

1949 införlivat delar av upplösta Malmö Karoli (området väster om Östra Förstadskanalen) och utbrutet församlingens område i väster (en linje dragen från Turbinkanalen längs Malmöhusvägen och Mariedalsvägen) till nybildade **Slottsstadens** församling. Gränserna för Malmö Sankt Petri utgörs sålunda av Mariedalsvägen, Västra Rönneholmsvägen, Södra Förstadsgatan, Drottninggatan, Exercisgatan samt Inre hamnen, Fri hamnen, Mellersta och Västra hamnen.

Vilka bodde då här från början?

Man ser på födelseorterna att det var mycket stor inflyttning till Malmö redan då, dock har många en tidigare adress i Malmö före flytten till denna adress. De allra flesta flyttade alltså hit från ett annat boende i stan.

Intressant är det tvärsnitt av alla yrken vi finner. Det har antagits att detta hus byggdes för militären en gång, men det enda med militäranknytning vi finner, är ett par som var frikallade. På några finns dock anteckningar om att de gjort militärtjänst en gång i tiden.

Men, om man ser på yrkena, så må de väl betraktas som "borgerliga" för den tiden.

Flera av de som har titeln "Jungfru", flyttar in samtidigt som familjerna, man kan nog anta att de jobbade åt dessa familjer.

Man hade på den tiden råd med en gårdskar, Jöns Persson hette han. Det hade vart nåt!

En hel del barn fanns det naturligtvis också i huset, men inga "riktigt stora barnkullar" som var ganska vanligt på den tiden. Gårdskarrens fru vinner, med 5 barn.

Anders P (2015).

På följande sidor har jag tagit med de som kom hit 1909-1911.

(Ibland har jag inte kunnat tyda handstilarna, så där står det ett frågetecken)

Regementsgatan/ Skvadronsgatan

Yrke	Namn	Född	Född	Inflyttad	Anm
Köpman	Axel Gustaf Carlsson	-86	Caroli, Malmö	9/10/09	Var frikallad från militärtjänst. Flyttade igen 14/3/10
hustru	Elsa Emma Carolina (Beijer)	-89	Helsingfors	"-"	
Grosshandlare	Axel Edvard Jansson	-81	Simrishamn	12/2/08	
Hustru	Karin Annie Augusta (Rundqvist)	-79	St Petri, Malmö	"-"	
son	Stig Edvard	-08	Caroli	"-"	
dotter	Brita Anna-Lisa	-09	Caroli	"-"	
Jungfru	Olga Charlotta Hansson	-90	Borlunda	¼/10	Hos familjen Jansson?
Förskolläarinna	Charlotta Stolpe	-54	Ramien?	Under 1910	De här två flyttade hit till
Förskolläarinna	Johanna Lovisa Tuneld	-60	Vimmerby	Under 1910	från Kristinelund
Polismästare	Gustaf Rudolf Hårlemann	-68	Essunga	12/4/10	
Hustru	Elsa Carolina Vilhelmina (Vilke)	-74	Uddenäs	"-"	
Dotter	Vera Elisabet	-97	Uppsala	"-"	
Dotter	Carola Katarina	-00	Eskilstuna	"-"	

Jungfru	Anna Matilda Andersson	-91	Dalby?	12/4/10	Hos Polismästarfamiljen?
----------------	------------------------	-----	--------	---------	--------------------------

Skogstaxator	Einar Ödman	-77	Härnösand	6/3/10	F
Hustru	Eira (Seuden?)	-85	Norberg	"-"	
Son	Lars	-10	Lund?	"-"	
Dotter	Inga	-11	Lund?	"-"	
Fröken	Anna Leonida Börsell	-87	Tuna (Uppsala)	1/8/11	
Sjuksköterska	Hanna bengtsson	-47	Gudmundstor p	17/8/10	
Jungfru	Lovisa Josefina Niklasdotter (Ödman?)	-79	Marlanda	14/11/10	Flyttade igen 8/11/11
Konditoribiträde	Nils Mårtensson Nyberg	-79	Ramsås	17/8/10	
Jungfru	Anna Olofsson	-87	Asarum	18/11/10	
Jungfru	Agnes Amanda Kofod	-90	Danmark	10/9/10	Dansk undersåte Flyttade igen 2/11/10
Fil. Dr.	Lars Persson Berger	-45	St. Åby	3/10/10	Saknar prästbetyg från 83-86!
Hushållerska, frk	Anna Persson	-42	St Pauli/Malmö	3/10/10	Ser ut som om hon hushöll åt Lars Persson Berger?

Folkskollärare	Maria Benedikta Cederberg	-73	Jönköping	3/10/10	
Lärarinna i kyrklig ekonomi	Jane Röing	-87	Madesjö	3/10/10	
Direktör	Paul Arthur Albert	-75	Reichenbach, Sachsen	3/10/10	Sachsisk undersåte. Döpt och konf. I ev, kyrkan.
Hustru	Selma Dora (Möbius)	-81	Leipzig	3/10/10	Dito

Byggmästare	Georg Sigfrid Mårtensson	-76	Caroli/Malmö	4/11/10	Var "Ritare", men ströks över till "Byggmästare"
Hustru	Nanny Maria (Boll)	-77	"-	"-	
Dotter	Maja Lisa	-08	St Petri	"-	
Dotter	Greta Wilhelmina Elfrida	-05	St Johannes		
Son	Hans Lennart	-10	St Johannes	"-	
Son	Sune Oskar Valentin	-12		"-	
Faktor	Gustaf Adolf Petersson	-65	Skeppsholmen Sthlm	4/11/10	Familjen kom hit från Riga.
Hustru	Hedvig Sofia Petersson	-69	Sthlm	"-	
Dotter	Hedvig Dorotea	-92	Sthlm	"-	

	Son	Gustaf Vilhelm	-95	Sthlm	"-	
Gårdskar		Jöns Persson	-75	Bonderup	10/10/09	
	Hustru	Beata Pålsson	-80	Sallerup	"-	
	Dotter	Hulda Maria	-00	Hellestad	"-	Dotter från h tidigare äktenskap
	Dotter	Agda Olivia	-02	Husie	"-	
	Son	Einar Julius	-04	"-	"-	
	Son	Folke Lorens Hubert	-07	St Petri	"-	
	Dotter	Klara Beata Paulina	-10	"-	"-	
Handlare		Gottfried August Streffert	-67	Höör	Under 1910	
	Hustru	Karolina Beata (Molin)	-66	Fjerrestad?	"-	
	Dotter	Sofia Maria	-88	Lund	"-	Gifte sig och flyttade till Stehag 1911
Jungfru		Emma Kundqvist	-89	Stehag	Under 1910	Flyttade till Bosarp 1912
Lärrar Adjunkt		Peter Hilding Olsson	-81	Risekatlösa (Bjuv)	22/10/09	Ingick borgeligt äktenskap med Elsa
	Hustru	Elsa Tyra (Benson)	-89	Helsingborg	1/3/11	
Byråassistent		Johan Ludvig Pallin	-52	Karlstad	Under 1910	
	Hustru	Karin Ersdotter	-63	Ofansjö	"-	
	Dotter	Wilhelmina Kristina	-84	Bollnäs	"-	Jobbade som nån form av tjänsteflicka
	Son	Erik Rudolf	-89	Bollnäs	"-	Var Matros

Skräddarmästare	Jöns Nilsson Perist?	-53	Wallkärra	Under 2010	Familjen kom från Riga, via Limhamn
Hustru	Anna (Nilsson)	-54	Lackalänga	"-"	
Son	Oskar Fredrik Ferdinand	-81	Malmö	"-"	Var skräddar- tillskärare
Dotter	Ellida	-88	"-"	"-"	Var telefonist
Dotter	Alfrida	-91	"-"	"-"	"-"

Ryttmästaregatan

Husföreståndarinna	Anna Janzén	-53	Folkärna	17/10/10	Änka eller frångild aug 1910
Dotter	Alva	-82	Rafsunda?	"-	Stations-tjänsteman
Snickarförman	Hans Hansson	-57	Anderstorp	21/10/10	
Hustru	Emilia Augusta Rosendahl	-58	Kellstorp	"-	
Dotter	Ebba Linnea Alfrida	-89	St Petri	"-	Var Butiksbiträde
Jungfru	Edit Sofia Tångring	-89	Bro	18/2/110	Flyttade ut redan i oktober -10
Handelsbokhållare	Markus Johannes Dahl	-78	Vimmerby	Under 1910	Hela familjen kom hit från Riga
Hustru	Maria Annalisa Cato	-78	Ofansjö	"-	
Son	Sven Gustaf Gillis	-08	St Petri	"-	
Dotter	Märta Irene Maria	-09	"-	"-	
Handelsföreståndarinna	Emilie Sofie Ljung	-46	Kristianstad	Under 1910	Var nog f.d. föreståndarinna
Fröken	Alma Oskarina Billing	-66	Kristianstad	"-	Var nog Sofie Ljungs dotter
Timmerkørsman	Nils Johnsson Fäli	-58	Hallaryd	Under 1910	
Hustru	Anna Nilsson	-44	St Petri	"-	
Son	Fäli Axel Gottfrid	-88	St Petri	"-	Var sjöman
Jungfru	Edla Charlotta Svensson	-91	Gråmandtorp	3/12/10	Saknar husförhørs-

					betyg från vintern 1910/11
--	--	--	--	--	-------------------------------

Folkskollärare	Karl Henning sanfrid Wigardt	-73	Sandhem	8/3/11	
Hustru	Ebba Charlotta Nordström	-84	Caroli	"-"	
Son	Karl Henning Georg	-06	St Pauli	"-"	
Son	Sven Roland	07	"-"		
Son	Tore Harlad Ingemar	10	"-"		
Lagerchef	Erik Ivar Liljekvist	-82	Stora Tuna	29/4/11	Frikallad från militärtjänst
Hustru	Charlotta Matilda, född Streiffert	-84	"-"	"-"	En av systrarna på Regements- gatan?
Jungfru	Klara Davida Nordström	-92	Caroli	19/8/11	
Handarbetslärarinna	Klara Maria Kristina Bunthe	-57	Nöbbelöf?	4/11/11	
Lagerbokhållare	Otto Alfred Åkesson	-85	Skarhult	Under 1911	
Hustru	Anna Elvira Olsson	-87	Skarhult	"-"	
Son	Sven Åke	-12	St Petri	"-"	

